Referenčný systém pre facilitátorov vzdelávania

Správa „Facilitátori vzdelávania. Európsky rámec a profily“

RESYFAC - Referenčný systém pre facilitátorov vzdelávania
Grant Agreement Number: 2007-1977/001-001

Úvodník

Názov
Správa „Facilitátori vzdelávania. Európsky rámec a profily“

Autor
GAB München

Koordinátori
Hans G. Bauer
Maria Joao Rauch

Autori
Abela, John, Maltese Mentoring Society, Malta
Attard, Margaret , Maltese Mentoring Society, Malta
Azzopardi, Mariella, Maltese Mentoring Society, Malta
Balcar, Jin, RPIC-ViP, Česká republika
Bauer, Hans G., GAB München, Nemecko
Brozig, Krasimira, NAVET, Bulharsko
Calleja Urry, David, Maltese Mentoring Society, Malta
Carletti, Laura, CODEX sc, Taliansko
Dalli, Paul, Maltese Mentoring Society, Malta
Fonodova, Irena, SAAIC, Slovenská republika
Gadeikiene, Agne, KTU, Litva
Havlena, Jan, RPIC-ViP, Česká republika
Kirkby, Ana Filipa, CECOA, Portugálsko
Kobela, Tomas, RDA, Slovenská republika
Kormanova, Anna, RPIC-ViP, Česká republika
Krnčanová, Lucia, BSK, Slovenská republika
La Grotteria, Rosalba, CODEX sc, Taliansko
Minarovičová, Zuzana, BSK, Slovenská republika
Montebello, Joseph, Maltese Mentoring Society, Malta
Rauch, Maria Joao, GAB München, Nemecko
Seinauskiene, Beata, KTU, Litva
Sempf, Uta, CfA, Veľká Británia
Sponza, Paolo, CODEX sc, Taliansko
Szwebs, Caesar, AMU Nordjylland, Dánsko
Virvilaite, Regina, KTU, Litva

Miesto vydania
Mníchov, Nemecko

Dátum vydania
November 2008

Obsah správy

ČASŤ I:
OD CIEĽOV K PRVÝM VÝSLEDKOM

1. Ciele a plány
2. Slovník
3. Metodológia a prieskum: "Európsky profil facilitátora vzdelávania"
4. Zaujímavé tendencia Bloku 4

ČASŤ II:
PRÍLOHY

A] PRÍLOHY K ČASTI I

1. Slovník
2. Prieskumné materiály

B] PRÍLOHA NÁRODNÉ SPRÁVY
(v abecednom poradí anglického názvu)

Austria/Rakúsko (AT)
Belgium/Belgicko (BE)
Bulgaria/Bulharsko (BG)
Cyprus/Cyprus (CY)
Czech Republic/Česká republika (CZ)
Denmark/Dánsko (DK)
Estonia/Estónsko (EE)
Finland/Fínsko (FI)
France/Francúzsko (FR)
Germany/Nemecko (DE)
Greece/Grécko (EL)

Hungary/Maďarsko (HU)
Ireland /Írsko (IE)
Italy/Taliansko (IT)
Latvia/Lotyšsko (LV)
Lithuania/Litva (LT)
Luxembourg/Luxembursko (LX)
Malta/Malta (MT)
Netherlands/Holandsko (NL)
Norway/Nórsko (NO)
Poland/Poľsko (PL)
Portugal/Portugálsko (PT)
Romania/Rumúnsko (RO)
Slovakia/Slovenská republika (SK)
Slovenia/Slovinsko (SI)
Spain/Španielsko (ES)
Sweden/Švédsko (SE)
United Kingdom/Veľká Británia (UK)

C] PODKLADOVÉ DATA

(Hodnotiace materiály Bloku 4)

ČASŤ I:

A] OD CIEĽOV K PRVÝM VÝSLEDKOM

1. Ciele a plány 5

2. Slovník 6

3. Metodológia a prieskum: “Európsky profil facilitátora vzdelávania” 6

4. Zaujímavé tendencie Bloku 4 8

1. Ciele a plány WP 2

Podľa projektového formuláru ReSyFac, cieľom WP 2 (pracovný balík 2), ktorého vedúcim partnerom je partner GAB z Mníchova (Nemecko) – je popísať ako zorganizovať a viesť prieskum zameraný na možnosti a odlišnosti facilitácie (moderovania) cez sektorový a národný priestor a zanalyzovať súčasné praktiky v krajinách, ktoré už dosiahli pokrok v evaluácii a definovaní kompetencií facilitátorov vzdelávania.

Nasledujúce aktivity špecifikované za týmto účelom sú:

1- Partnerstvo rozdiskutovalo a vypracovalo spoločný slovník obsahujúci základné pojmy súvisiace s témou

2- Bola prediskutovaná a stanovená štruktúra prieskumu, respektíve jeho parametre.

3- V priebehu prieskumu partnerské organizácie popísali súčasné postupy facilitácie vzdelávania v malých a stredných podnikoch v kontexte národných systémov, hlavných aktérov, odpovedajúcich profilov a úloh, získanie kvalifikácie pre prácu, použitých metód a nástrojov.

Tento prieskum bol uskutočnený v 28 Európskych krajiných a bol podporený štúdiou vypracovanou DEL pre potreby lektorov, facilitátorov a ďalších vzdelávacích a školiacich profesionálov (Ciele vzdelávania a školenia 2010).

2. Slovník

Partner GAB, Mníchov vypracoval návrh slovníka pre spoločné porozumenie všetkých dôležitých kľúčových výrazov implementovaného projektu. Následne bol slovník poslaný všetkým zúčastneným partnerom aby ich jazykovo a kultúrne adaptovali na národné podmienky a schválili v rámci celého partnerstva.
Partnerstvom schválený slovník je súčasťou tejto správy, v rámci Časti II. Príloha A.1.

3. Metodológia a prieskum: "Európsky profil facilitátora vzdelávania"

Podľa návrhu ReSyFac a špecifikácií pre WP 2 (pracovný balík 2), GAB Mníchov vypracovalo prieskumný balík (pozri Prílohu A 2) obsahujúci:

ČASŤ I: MANUÁL PRE INTERVIEW A DOTAZNÍKY

Obsahuje všetky potrebné nástroje pre výskum, ktorý je hlavne založený na interview ľahko použiteľných aj pre on-line prieskum, priamo a/alebo interview po telefóne. Interview sú zamerané najmä interviewovanie kompetentných národných expertov a organizácie, zamerané na 4 témy, resp. „Bloky" prieskumu:

(a) "*BLOK 1 – Prieskum národných VET systémov a procesov facilitácie*". Jeho cieľom je krátky popis VET systému v každej krajine (IVET+ CVET) a aktuálnej situácie zavádzania systémov EQF/ECVET, umožňujúcich lepšie porozumenie úlohy a obsahu práce facilitátorov.

(b) "*BLOK 2 – Prieskum školiacich/ vzdelávacích firiem*". Je zameraný na identifikovanie, respektíve aké procesy sebavzdelávania sú v rámci firiem rozvíjané, špeciálne v malých a stredných podnikoch (štruktúra, obsah, metódy, certifikácia, zapojenie profesionálov, a pod.).

(c) "*BLOK 3 – Prieskum poskytovateľov vzdelávania*": Identifikácia, respektíve ich procesy sebavzdelávania rozvíjajúce a ponúkané poskytovateľmi vzdelávania (štruktúra, obsah, metódy, certifikácia, zapojenie profesionálov a pod.).

(d) „*BLOK 4 – Prieskum profilu facilitátorov*". Tento blok má za účel napomôcť pri určení aktivít (povinností/úloh), ktoré už facilitátori vykonávajú, aktivít (povinností/úloh), ktoré by mali vykonávať, a tiež kompetencií potrebných na vykonávanie týchto aktivít.

ČASŤ II: MANUÁL K PRIESKUMU

Tento manuál určuje pre každý zo štyroch blokov výskumné ciele, aktivity, ktoré je treba podniknúť, typy na literatúru a tiež výstupy potrebné na prípravu národných správ. Obsahuje tiež niektoré stručné informácie ohľadom nástrojov a prezentácie zozbieraných dát.

ČASŤ III: PRÍLOHA: ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

Táto príloha obsahuje detailnejšie informácie o nástrojoch, ich nastavení, a tiež typy týkajúce sa vyhodnotenia zozbieraných dát.

Tento výskum a zostavenie národných správ prebiehalo od mája do začiatku novembra 2008. V priebehu konania prieskumu bol GAB rovnako ako promotér projektu CECOA v neustálom kontakte s partnermi za účelom podpory, výmeny informácií, a pod. Rozdelenie zodpovednosti za jednotlivé krajiny bolo učinené na úvodnom projektovom stretnutí v Lisabone (28 – 29. januára 2008). Rozdelenie bolo nasledovné:

- CECOA / Portugalsko: Portugalsko (PT), Španielsko (ES), Francúzsko (FR), Luxembursko (LX);
- CODEX / Taliansko: Taliansko (IT), Holandsko (NL), Belgicko (BE);
- RDA / Slovensko: Slovensko (SK), Poľsko (PL), Bulharsko (BG), Rakúsko (AT);
- GAB / Nemecko: Nemecko (DE), Rumunsko (RO), Slovinsko (SI), Česká republika (CZ);
- MMS / Malta: Malta (MT), Cyprus (CY), Grécko (EL);
- AMU / Dánsko: Dánsko (DK), Fínsko (FI), Švédsko (SE), Nórsko (NO);
- CFA / Veľká Británia: Veľká Británia (UK), Írsko (IE), Maďarsko (HU);
- KTU / Litva: Litva (LT), Lotyšsko (LV), Estónsko (EE).

4: Zaujímavé tendencie bloku 4

Výber „zaujímavých tendencií" tohto prieskumu je na prvý pohľad limitovaný vyzbieranými údajmi. Ako je zrejmé z „PART II: Annex C)", táto analýza by mala byť prehĺbená už získaným množstvom potenciálnych informácii. Časť z nich bude použitá našimi partnermi a kolegami z AMU v rámci WP 3.

Základom tejto správy je databáza vytvorená 21. novembra 2008, národné správy Luxemburska, Slovinska a Rakúska nie sú zatiaľ dokončené.

Vyhodnocovanie je založené na predpoklade, že profil facilitátora zahŕňa dve úrovne:

a) „**pracovný profil**": konkrétne aktivity, ktoré už sú alebo by v budúcnosti mali byť náplňou jeho/jej práce.
b) **osobnostný a schopnostný profil**: aké vedomosti, schopnosti a kompetencie sú potrebné na vykonávanie týchto aktivít a úloh.

(1) AKTIVITY FACILITÁTORA:

Pre pochopenie nasledovných tabuliek, pojednávajúcich o všetkých troch úrovniach vzdelávacieho procesu, majte prosím na zreteli, že:

Čísla uvedené v zátvorkách reflektujú iba počet krajín ktoré sa vyslovili za tú ktorú alternatívu. Ukazujú tak len určitú preferenciu jednej z možností voči tej druhej a nie je ich preto možné vnímať v absolútnych číslach.

A. Aktivita: Príprava vzdelávacích postupov	**už urobené/ HODNOTA**	**treba urobiť / HODNOTA**
A.4 Výber adekvátnych školiacich programov zo schváleného repertoára (kontext, prostredie, metodológia)	1 (20)	5 (5)
A.3 Identifikácia problémov / vzdelávacích potrieb (na firemnej a/alebo individuálnej úrovni) a identifikácia vzdelávacích cieľov (na firemnej a/alebo individuálnej úrovni)	2 (15)	1 (14)
A.5 Vypracovanie individuálnych (samo)vzdelávacích programov (kontext, prostredie, metodológia)	3 (14)	2 (13)
A.6 Vypracovanie finančného konceptu (náklady, zdroje, zdieľanie finančného bremena)	4 (11)	4 (9)
A.2 Uvedenie a nastavenie základov pre "vzdelávanie" (najmä v malých a stredných podnikoch)	5 (9)	1 (14)
A.1 Definovanie trhových a/alebo zákazníckych vzťahov (interných a externých)	6 (8)	1 (14)
A.7 Zabezpečenie vstupu relevantným aktérom (prijatie, začlenenie, energia pre proces)	7 (7)	3 (11)

B. Aktivita: Vedenie ("facilitovanie") školiaceho procesu	**už urobené/ HODNOTA**	**treba urobiť / HODNOTA**
B.1. Organizovanie a plánovanie IVET/CVET školiacich procesov	1 (17)	7 (10)
B. 5 Poskytovanie / - informácií / zadávanie vstupov / - technická podpora a infraštruktúra / - technická facilitácia školiacich stretnutí / - metodologická podpora	2 (16)	6 (12)
B.6 Podpora (samo)vzdelávacích postupov adekvátnymi metódami / nástrojmi	3 (14)	3 (15)
B. 9 Facilitácia skupinových / tímových stretnutí	3 (14)	5 (13)
B.10 Školenie študujúcich	3 (14)	8 (8)
B. 7 Zabezpečenie študijných výstupov (vyhodnotenie školiaceho procesu) reflexiou individuálnych výsledkov, krokov a cieľov učenia po každej vykonanej pracovnej úlohe	4 (13)	3 (15)
B.3 Riešenie problémom z organizačného hľadiska	5 (12)	5 (13)
B. 8 Spoločná dohoda na nových cieľoch z hľadiska vzdelávania	6 (12)	5 (12)
B.2 Štrukturovanie vzdelávacích situácií	7 (11)	1 (17)
B. 4 Príprava a propagácia samovzdelávacích aktivít na viacerých úrovniach	8 (10)	3 (15)
B.11 Podpora/facilitácia vzdelávacích sietí	9 (6)	3 (15)
B.12 Podpora neustáleho individuálneho / tímového napredovania	9 (6)	2 (16)

B.13 Facilitátori ujímajúci sa úloh v rámci takých oblastí akými sú rehabilitácia, osobitné vzdelávanie, osobný rozvoj, CVET …	9 (6)	2 (16)

C. Aktivita: Vyhodnotenie vzdelávacích postupov	**už urobené/ HODNOTA**	**treba urobiť / HODNOTA**
C.4 Marketing, kontroling, manažment zabezpečenia kvality	1 (11)	3 (14)
C.1 Zabezpečenie vzdelávacích výstupov (vyhodnotenie vzdelávacích postupov) reflexiou výkonu, krokov a cieľov učenia za určité obdobia	2 (9)	2 (16)
C.2 Podpora neustáleho individuálneho / tímového napredovania	3 (5)	1 (19)
C.3 Výpočet návratnosti investícií	4 (1)	1 (19)

Na základe úvodných poznámok môžu byť tieto tabuľy interpretované nasledovne: “Z pohľadu aktivít facilitátorov na úrovni prípravy vzdelávacích postupov môžme za dominantné označiť položky A. 4, A. 3, A. 5 atď. Položky A. 3, A. 5 atď tak môžu byť začlenené k tomuto profilu.” Druhá z možností tiež môže byť považovaná za schopnosť, ktorú facilitátor potrebuje.

(2) PROFIL FACILITÁTORA: VEDOMOSTI, SCHOPNOSTI A KOMPETENCIE:

List 4.2.1 „vedomosti”:

Facilitátor teoreticky a/alebo prakticky ovláda:	
9 Typické vzdelávacie možnosti 12 Relevantné teoretické a/alebo praktické koncepty (…)	1 (24)

Zobrazuje počet respondentov, ktorí odpovedali „áno” = počet krajín, ktoré súhlasili

List 4.2.2 „schopnosti”.

Z kognitívneho ako aj z praktického hľadiska je facilitátor *schopný aplikovať* vedomosti a použiť „know-how“ na plnenie úloh a riešenie problémov ako napr.:	
9 Analýza a uznanie typických vzdelávacích možností 11 Aplikácia vzdelávacích konceptov zameraných na samotnú pracovnú činnosť 12 Aplikácia relevantných teoretických a/alebo praktických konceptov (…)	(24)

Zobrazuje počet respondentov, ktorí odpovedali „áno” = počet krajín, ktoré súhlasili

List 4.2.3 „kompetencie”

Na základe definície EU je kompetencia definovaná ako *„schopnosť využiť vedomosti, schopnosti a iné danosti – osobné, sociálne a/alebo metodologické – v práci, počas štúdia alebo počas pracovného a/alebo osobného rozvoja. V rámci EQF (Európskeho kvalifikačného rámca) je kompetencia definovaná z hľadiska zodpovednosti a autonómie.“*

Pre všetky tabuľky: Bolo treba označiť na stupnici od 1 po 4. Výsledkom je priemerné hodnotenie = číslo nemá žiaden vzťah k počtu krajín, ide o spriemerovanie všetkých názorov !!!

OSOBNÉ DANOSTI:	**Hodnota**
8 Schopnosť presvedčiť ľudí aby sa ďalej vzdelávali 11 Otvorenosť, nepredpojatosť 18 Ochota vzdelávať sa	1 (11)

Iba možnosti označené 1

SOCIÁLNE A KOMUNIKAČNÉ DANOSTI:	**Hodnota**
6 Jasne a sústredene komunikovať	1 (19)

4 Schopnosť povzbudiť a motivovať	2 (12)

Iba možnosti označené 1 a 2

ODBORNĚ DANOSTI:	**Hodnota**
5 Prezentovať vzdelávanie ako nástroj na zmenu (a prežitie, hlavne pre SME) 6 Čítať a analyzovať kultúrne faktory v organizáciách	1 (12)
7 Pochopiť a využiť rôzne schémy organizovania práce na vzdelávacie účely	2 (10)

Iba možnosti označené 1 a 2

METODOLOGICKÉ DANOSTI:	**Hodnota**
6 Pochopiť a interpretovať svoju úlohu ako mentora, kouča	1 (15)
5 Vytvoriť atmosféru podnecujúcu k vzdelávaniu 10 Mať vzťah k rôznym spôsobom vzdelávania a typom študujúcich	2 (12)

Iba možnosti označené 1 a 2

(3) PERSPEKTÍVY

Čo sa dá z našich dát vyčítať okrem prvého pohľadu na „zaujímavé tendencie“?

→ **Naše dáta poskytujú podstatne viac informácií ako tie, ktoré sú uvedené vyššie !**

Potrebné sú hlbšie analýzy poskytnutých dát zaoberajúcich sa otázkami ako:

→ Volajú zozbieraná dáta, zaoberajúce sa prácou facilitátorov ako aj ich vedomosťami / schopnosťami / kompetenciami, po pedagogickejšej / funkčnejšej podobe profilu facilitátorov vzdelávania?

→ Čo všetky tieto informácie znamenajú z hľadiska štruktúr EQF / IVET / CVET – a čo nám analýzy napovedia pri podrobnejšom skúmaní podobností a rozdielností jednotlivých krajín?